Vážení,

obracím se na Vás jako zástupce Asociace recyklace plastu, která reprezentuje zájmy materiálových recyklátorů v České republice. Účelem tohoto dopisu je upozornit Vás na **žalostnou situaci recyklačního a zpracovatelského průmyslu, která je z velké části způsobena závažnými nedostatky systému obalového hospodářství. Jde zejména o:**

- Snahu o další monopolizaci autorizované obalové společnosti EKO-KOM bez jakéhokoliv racionálního odůvodnění.
- Nezvykle vysoké odměny managementu autorizované obalové společnosti EKO-KOM, jejíž příjmy mají pokrývat zpracování odpadu, a ne nadstandardní mzdy.
- Netransparentní hospodaření a absenci hlubší veřejné kontroly nad finančními toky a strukturou nákladů v obalovém hospodářství.
- Nedostatečnou podporu materiálové recyklace, která je jedním z hlavních cílů celého systému rozšířené odpovědnosti výrobce.

Systém obalového hospodářství je založen na principu rozšířené odpovědnosti výrobce, což v praxi znamená, že výrobci obalů musí zajistit možnost zpětného odběru obalů a jejich následné zpracování, včetně recyklace. Většina výrobců využívá zákonné možnosti přenést plnění těchto povinností na autorizovanou obalovou společnost a platit jí za to poplatky, zejména protože plnit je individuálně je zpravidla takřka nemožné. Autorizovaná obalová společnost je vlastněna soukromými společnostmi. V České republice je taková společnost pouze jedna, a to EKO-KOM, a.s. Není tomu tak, protože by nebyl zájemce o založení další autorizované obalové společnosti nebo protože by to právní regulace zakazovala, ale protože podmínky pro její autorizaci jsou prakticky nesplnitelné, což několik společností již vyzkoušelo v praxi. I proto proti České republice nyní vede **Komise řízení o porušení evropského práva** kvůli přílišným bariérám vstupu na trh autorizovaných obalových společností (viz Příloha č. 1).

Díky jejímu faktickému monopolu je role společnosti EKO-KOM o to významnější. Na jejím fungování závisí plnění unijních cílů, ale i ceny balených výrobků, včetně potravin, neboť do jejich cen výrobci promítají poplatky společnosti EKO-KOM. Na druhé straně část těchto poplatků EKO-KOM distribuuje mezi obce, svozové společnosti, třídící linky i aglomerátory. V tuto chvíli přitom recyklační a zpracovatelský průmysl v České republice není v dobré kondici a firem, které vyrábějí z odpadů nové finální výrobky, je hrstka. Mnoho z nich přitom musí pro výrobu svých produktů draze nakupovat vytříděný materiál, aniž by dostalo jakýkoliv příspěvek. Rozvoj recyklačních a zpracovatelských kapacit je přitom nezbytný i pro plnění evropských cílů.

Celý systém přerozdělování finančních prostředků společností EKO-KOM je ovšem zastřen **netransparentností**. Jak konkrétně EKO-KOM určuje jednotlivé výše příspěvků subjektům celého odpadového řetězce, není známo. Pokud jde o celkové výdaje společnosti EKO-KOM, ty zveřejňuje pouze v podobě elementárního koláčového grafu, do kterého od roku 2025 ani nezapočítává tvorbu povinných rezerv. **Na podporu recyklace přitom v roce 2025 mířilo pouze 5,9 % výdajů** (viz Příloha č. 2, str. 7). Celkovou výši výdajů EKO-KOM také **nikde neuvádí**, je nutné odhadovat ji z účetních závěrek. Pečlivý čtenář účetních závěrek si však alespoň může povšimnout, že v roce 2025 se změnou počtu vedoucích pracovníků z 6 na 7 vzrostly jejich **mzdové náklady z 27 na 52 milionů korun** (viz Příloha č. 3, str. 6). Co za touto změnou stálo, se nepodařilo dozvědět ani samotným akcionářům společnosti EKO-KOM. O tom a dalších problémech už začala informovat i masová média, která se dříve problematice společnosti EKO-KOM příliš nevěnovala (viz Příloha č. 4).

Nejenom akcionáři, ale ani výrobci obalů nebo spotřebitelé tak nemají možnost ověřit nákladovou efektivitu celého systému, který ovšem sami financují. Společnost EKO-KOM

přitom za rok 2025 vybrala na poplatcích téměř 5 miliard korun, a toto číslo roste každým rokem (viz Příloha č. 3, str. 6). Taková míra netransparentnosti je nepřijatelná: náklady fungování obalového hospodářství nese v důsledku principu rozšířené odpovědnosti výrobců každý občan, prostředky rozděluje EKO-KOM, a přitom nepodléhá kontrole, jaká by u nakládání s obdobně kvazi-veřejnými prostředky platila pro stát.

Česká republika navíc odvádí Evropské unii odvod, který roste s množstvím nerecyklovaných obalových odpadů. Od roku 2021 na něm odvedla téměř **10 miliard korun ze státního rozpočtu**, za poslední tři roky odvod neklesl pod dvě miliardy. Společnost EKO-KOM, která má díky své pozici možnost toto číslo snížit, k tomu ovšem není státem nijak motivována.

Navzdory těmto problémům je nyní Poslaneckou sněmovnou projednáván poslanecký návrh novely zákona od Ing. Bereniky Peštové, Ph.D., který by ve svém důsledku pouze upevnil postavení společnosti EKO-KOM (viz Příloha č. 5). Navrhované rozdrobení vlastnické struktury a omezení ceny akcií pouze přispěje k ještě menší kontrole akcionářů a *de facto* vyloučí založení další autorizované obalové společnosti. Desítky malých akcionářů nebudou mít sílu štědře odměňovaný management jakkoliv korigovat. Zakotvení poskytování administrativní pomoci jiným systémům rozšířené odpovědnosti výrobce ze strany autorizovaných obalových společností, tedy nyní pouze společnosti EKO-KOM, pouze upevní její moc, třebaže už nyní se do značné míry vymkla kontrole. Nadto z odborného stanoviska Asociace plyne, že v souvislosti s navrhovaným rozdrobením vlastnické struktury hrozí České republice **riziko investičních arbitráží a významných hospodářských škod** (viz Příloha č. 6). Stejně tak zaznívají pochybnosti o ústavnosti těchto změn, přičemž minimálně jeden akcionář společnosti EKO-KOM již zvažuje žalobu (viz Příloha č. 7).

Hrozí tedy nejen upevnění monopolního systému, ale i protiústavní novela, která může vyvolat arbitráže, v jejichž důsledku by Česká republika mohla platit odškodnění ve výši minimálně desítek až stovek milionů korun (viz Příloha č. 6, str. 5).

České obalové hospodářství je tak v problematické situaci. Systémem, který financují i občané, protékají miliardy, ale na podporu jednoho z nejdůležitějších cílů celého systému, tedy opětovného zpracování materiálu, který byl systémem nákladně posbírán a vytříděn, nejdou peníze téměř žádné. **Zúčastněné osoby přitom nemají možnost hlubšího vhledu do jeho fungování, mohou nanejvýš přihlížet navyšování odměn managementu o desítky milionů. Žádáme proto o odmítnutí uvedené novely, zabránění další monopolizaci českého obalového hospodářství, zvýšení podpory materiálové recyklace a zpracovatelského průmyslu, navýšení transparentnosti celého systému a zajištění dohledu.**

S pozdravem

Ing. Josef Tobek

Člen správní rady Asociace recyklace plastu

Seznam příloh:

Příloha č. 1 Informace o řízení Evropské komise proti ČR

Příloha č. 2 Tisková zpráva EKO-KOM za rok 2025

Příloha č. 3 Příloha účetní závěrky společnosti EKO-KOM za rok 2025

Příloha č. 4 Článek o netransparentnosti odměn ve společnosti EKO-KOM

Příloha č. 5 Návrh novely zákona o obalech

Příloha č. 6 Analýza rizik porušení mezinárodního práva a navazujících investičních arbitráží v souvislosti s novelou zákona o obalech

Příloha č. 7 Článek o novele zákona o obalech a možné žalobě